מוגמר וגפרית מ"ט שרו ב"ש התם מנח אארעא גיגית ונר וקדרה ושפוד מ"ט שרו ב"ש דמפקר להו אפקורי מאן תנא להא דת"ר [6]א"לא תמלא אשה קדרה עסיסות ותורמסין ותניח לתוך התנור ע"ש עם חשכה ואם נתנן למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו כיוצא בו [2]לא ימלא נחתום חבית של מים ויניח לתוך התנור ע"ש עם חשכה ואם עשה כן למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו לימא ב"ש היא ולא ב"ה אפילו תימא ב"ה גזירה שמא יחתה בגחלים א"ה מוגמר וגפרית נמי לגזור התם לא מחתי להו דאי מחתי סליק בהו קוטרא וקשי להו אונין של פשתן נמי ליגזור התם [3]כיון דקשי להו זיקא לא מגלו ליה צמר ליורה לגזור אמר שמואל ביורה עקורה וניחוש שמא מגים בה [4]בעקורה וטוחה והשתא דאמר מר גזירה שמא יחתה בגחלים [5]האי [6]קדרה חייתא שרי לאנוחה ע"ש [7]עם חשיכה בתנורא מ"ט כיון דלא חזי לאורתא אסוחי מסח דעתיה מיניה ולא אתי לחתויי גחלים ובשיל שפיר דמי בשיל ולא בשיל אסיר ואי שדא ביה גרמא חייא שפיר דמי והשתא דאמר מר כל מידי דקשי ליה זיקא לא מגלו ליה האי בשרא דגדיא ושריק שפיר דמי דברחא ולא שריק אסור דגדיא ולא שריק דברחא ושריק רב אשי שרי ורב ירמיה מדיפתי אסיר ולרב אשי דשרי [8](והתניא) [9]אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום התם דברחא ולא שריק איכא דאמרי [10]דגדיא בין שריק בין לא שריק שפיר דמי דברחא נמי ושריק שפיר דמי כי פליגי דברחא ולא שריק דרב אשי שרי [11]ורב ירמיה מדיפתי אסיר ולרב אשי דשרי [8](והתניא) [12]אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום התם [13]בבשרא אגומרי אמר רבינא האי קרא חייא שפיר דמי כיון דקשי ליה זיקא כבשרא דגדיא דמי: ב"ש אומרים אין מוכרין: ת"ר ב"ש אומרים [14]לא ימכור אדם חפצו לנכרי ולא ישאילנו ולא ילונו ולא יתן לו במתנה אלא כדי שיגיע לביתו וב"ה אומרים כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה רבי עקיבא אומר כדי שיצא מפתח ביתו א"ר יוסי בר' יהודה הן הן דברי רבי עקיבא הן הן דברי בית הלל לא בא רבי עקיבא אלא לפרש דברי ב"ה: ת"ר [15]בש"א לא ימכור אדם חמצו לנכרי אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם הפסח דברי ב"ש ובית הלל אומרים [16]כל זמן שמותר לאוכלו מותר למוכרו רבי יהודה אומר כותח

מוגמר וגפרית. מ"ט שרו ב"ש. הא מנחי בכלים: **כגון דמנחי מוגמר וגפרית בארעא.** ולא בכלי: **גיגית.** שהסכר בתוכו ואי אפשר לשופכו לתוך והשעורין נשורין כל השבת יותר ממ' ימים והשבת בכלל וכן נר הדולק בשבת וכן קדרה שעל גבי כירה שאי אפשר שלא תצטמק בשבת וכן שפוד המונח בתנור כדתנן (דף יט:) משלשלין את הפסח ולא פליגי ב"ש: **כדמפקר להו.** לכלים ושוב אינו מצווה על שביעתן: **עסיסות ותורמסין.** מיני קטניות וגרגירין ביטול יותר: **כדי שיעשו.** כדי שלא יהנה ממלאכת שבת: **יתחה בגחלים.** למהר ביטולן: **סליק בהו קוטרא.** של עצים ומשחיר הבגדים ועשן העצים קשה להם וכן בגפרית: **לא מגלי.** משטח פי תנור וליכא למגזר שמא יחתה בגחלים: **לגזור.** שמא יחתה בגחלים: **עקורה.** מעל האור: **מגים.** מהפך בה ובמבוטלא הוי ביטול: **וטוחה.** מכוסה בביסוי שלה וטוחה בטיט סביב דכולי האי לא טרח ומידכר: **והשתא דאמר מר.** להנחת קדרה לא אסירא אלא משום מתייה: **האי קדרא חייתא שפיר דמי.** להשהותה לכתחלה מבעוד יום בתנור והיא מתבשלת כל הלילה דודאי חייתא לאו אדעתא למיכלה לאורתא אנחה התם ומשום שהות לא אתי לאתויי שהרי יש לה שהות גדול ולא דמי לעסיסות ותורמסין שאין כל הלילה והיום די להן: **ובשיל שפיר דמי.** מבושלת כל צרכה שפיר דמי להניחה אלא בעי מיתוי: **שדא ביה גרמא חייא.** אלאו דעתיה למיכליה לאורתא: **גדיא.** קטי ליה זיקא: **שריק.** פי התנור בטיט סביב ביטול אינו מוכן לאתות: **ברחא.** אינ גדול לא קטיא ליה זיקא ואתי לגלויי פי התנור ליטול ביטוליו לאתות: **דגדיא ולא שריק.** איכא חדא לאיסורא וחדא להיתרא: **בבשרא אגומרי.** שאינו בתנור דאפילו ביטול ליכא ומוכן להפוך בו ולאתות: **לא ישאילנו.** שאלה דבר החוזר בעין. הלואה בדבר הניתן להלואה: **אלא כדי שיגיע.** הנכרי לביתו מבעוד יום ואע"ג דבדיליה קטרח מחמירין ב"ש דמיתלף בשלוחו: **בית הסמוך לחומה.** של עיר אחרת שהנכרי בר שם שהרי יכול להניחו שם: **מפתח ביתו.** של ישראל: **הן הן דברי בו' לא כא ר"ע.** לחלוק על ב"ה אלא לחלוק על תנא בן מחלוקתו שאמר אליבא דב"ה לבית הסמוך לחומה ובא ר"ע לומר לא אמרו ב"ה כן אלא כו' ע):

כותח

לה כב"ש אלא הש"ס הוא דקאמר הכי הא מני ב"ש היא אליבא דרב יוסף דמוקי לה משום שביתת כלים אבל לרב אושעיא מצינן למימר דמוקי לה כב"ה ואית ליה השמעת קול כרבה וכן פסק ר"מ דטעמא דרישים משום השמעת קול ואתי כב"ה ועוד דסוגיא דלקמן לא מיתוקמא אלא כרבה כדפי' וקי"ל כרב אושעיא דמאן תנא שביתת כלים בית שמאי היא ומותר להשאיל כלים לנכרי ואין לחוש כמה שיעשה בו הנכרי מלאכה אבל בהמתו אסור להשאיל דשביתת בהמתו עליו לאוריתא: [7]**ולבית** שמאי אף על גב דלא קעביד מעשה וכו'. השתא דטעמא דב"ש משום שביתת כלים הנך ג' כבות קמייתא אין שורין דיו וסממנים ואונין ומצולות הוו משום שביתת כלים שהמלאכה נעשית כמוך הכלי ומצא שהכלי עושה המלאכה אבל מוכרין לנכרי ועורות לעבדן וכלים לכובס לא הוי משום שביתת כלים דבמה שהעורות מתעבדין אין העור עושה המלאכה אלא האדם המעבד עושה המלאכה וכן בגד המתלבן האדם המלבנו עושה המלאכה אלא טעמא דאסרי בית שמאי משום דמיתלף בשלוחו ולהכי נמי מוגמר וגפרית דמוקי בסמוך דמנחי אארעא אף על גב שהכלים העליונים מתגפרים ונצבעים לא שייך שביתת כלים כדפריש' שהכלי שאין המלאכה נעשית בו אין בהן משום שביתת כלים:

דמפקרא להו **אפקורי.** אע"ג דאמר בנדרים (דף מה.) דבעינן הפקר בפני ג' הכא לא בעינן דמסתמא [8]מפקיר להו ואין לסמוך על זה להסיר קוש לנכרי ולהפקיר דהכא שאני משום דלא אפשר בעינן אחר ועוד שאין הדבר מפורסם א): **לא** ימלא נחתום בו'. דלמסיק גזירה שמא יחתה אף ע"פ שיש שהות הרבה להתמסם חייסינן שמא יצטנן לפי שרגילים לחמם על אש רפה ויהא צריך לאתות: **גזירה** שמא יחתה. ואם תאמר מעיקרא דלא ידע האי טעמא תקשי ליה מתני' דנשר בגל ובילה ומרלה ויש לומר דהתם ידע שפיר דהוי טעמא משום שמא יחתה שאין דבר מפסיק [9]בינו לגחלים:

דילמא מגים בה. והוי לובע: **ביורה** עקור' וטוחה. ואין לחוש שמא יגלה ויגים שאין דרך להגים כמו לאתות ועוד דשמא מיהדק טפי: **בשיל** ולא בשיל אסור. ל"ל דלא הוי כמאכל בן דרוסאי דאי הוה כמאכל בן דרוסאי שרי להשהותו על גבי כירה אע"פ [10]שאינה גרופה וקטומה:

האי בישרא דגדיא ושריק. מפרש הה"ג דמכאן ואילך איירי בגלי וכן משמע מדמייתי עלה אין צולין בשר בגל ובילה ולקמן בפרקין נמי מייתי לה אמשלשלים את הפסח ולהכי ברחא ולא שריק אסור אפי' בחייא כיון דמיירי בגלי לאוי לאוכלה בלילה ואתי לאתויי: **התם** בבשרא אגומרי. וא"ת לרב אשי דשרי ברחא ולא שריק ולא אסר אלא בשרא אגומרי מיקשי ליה מתני' דאין נותנין הפת בתוך התנור (דף יט.) ואוד משלשלין את הפסח (6) אמרי' מאי טעמא משום דבני חבורה זריזין הן [11]כדמפרש לקמן (דף כ:) והא בגלו הכי נמי שרי ויש לומר דמיירי שהתנור פתוח דהוי כמו בשרא אגומרי ונראה דאין הלכה כרב אשי דהאי לישנא דשרי ברחא ולא שריק דסוגיא דלעיל דקאמר כיון דקשי ליה זיקא לא מגלה לה אמיה כוותיה וכן סוגיא דלקמן גבי בני חבורה דזריזין הם דמשני האי מתנא פי' וקשי ליה זיקא והאי לא מנתא ולרב אשי אפי' היכא דלא קשי ליה זיקא שרי: **ולא** ישאילנו בו' **אלא** כדי שיגיע לביתו. לא מייירי בכלים דאסור לב"ש משום שביתת כלים דאפילו בדגיעי אי בחמישי נמי אלא כגון חלוק ושאר דברים ועמא משום הוצאה ונראה כשלוחו כדפ"ה:

נותנין

עין משפט נר מצוה

קלו א מי' פ"ג מהל' שבת הלכה יב סמג לאוין רמד סעיף טוש"ע אח"ח סימן רמד סעיף ח:
קלו ב מי' שם טוש"ע שם סעיף ע:
קלח ג מי' פ"ג שם הלכה יד:
קלט ד מי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע אח"ח סימן רנג סעיף ה ושימן שיח סעיף יח:
קם ה מי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע אח"ח סימן רנג סעיף ה:
קמא ו ז מי' שם הלכה יג וסמג שם טור שו"ע אח"ח סימן רמד סעיף ה:
קמב ח ט מי' שם הל' טז טור שו"ע שם סעיף כ:
קמג י מי' פ"ו מהלכות שבת הלכה יט סמג שם טוש"ע אח"ח סימן רמו סעיף כ:
קמד כ מי' פ"ג מהל' חמץ ומצה הלכה יא סמג לאוין נט טור שו"ע אח"ח סי' תמג סעיף ה:

מוסף רש"י

שיכלה קודם הפסח. קודם שיאכל הפסח, דקסבר מצוה עליו לבערו מן העולם ולא שיהא קיים (פסחים כא.).

תוס' ישנים

א) ואם הסכר לו בשאל בהמתו לנכרי ושיכבה נכרי אגלי בשבת היה אריך להפקיר כפני שלשה:

מסורת הש"ס

א) תוספתא שבת פ"ב, ב) (ע' תוס' תענית ח, ד"ה אם לאוים). ג) [ל"ל והתנן], ד) (לקמן יט:). ה) [ל"ל והתנן]. ו) פסחים כא., ז) בב"מ: ומבבא, ח) בב"מ: כן, י) שייך לשיל ע"א ואם הגי' הלב"ש, כ) (ע' תוס' כ"מ ל: ד"ה אפקרום). ל) (דלקמן דיש ב' מיה), מ) מדפיך לקמן בל"ל ר"מ וח"י.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה התם ומי לא הפסח בתנור אמרינ:

גליון הש"ם

גמ' האי קדיר' חייתא' וכו' עם השיבה בתנור. עיין לקמן דף לח ב"מ תוס' ד"ה שכח: תוס' ד"ה גזירה שאין דבר בשביל. ק"ל הא מ"מ מיקשי ליה מתני' דר"ש כיכה בחמין ומבטל דקדיכה מפסקת ולף לפי הלד אינבעיא דשם לגחזיר מגן הא מגיאר שם ל"ל מקורי מחבלת וכו' ומה כן מסרין כי' חמין ולא תבטל דהעעם ע"כ מטוס מיחר דאילו מטוס ביטול לף אם יקבור דיש ביטול אחר ביטול ומטוס שביתת כלי מה מהני זה גירוף ונם אמאי חמין מותר, ויין דמליגי לב"ש דבקדיכה מפסקת מיחשיב לחתר ר"ל דגם ר"ה ס"ל הכי גם בהא דפרסינן מוגמר וגפרית נמי ליגור הא בלא"ה כיון לאינו מפסקת כלי ביטול לחתר כמו אין לולין בשר:

רבינו חננאל

וכל היכא דאיכא לאיחש שכא יחתה בגחלים כגון הנחת קדרה בתנור או חבית של מים וכיוצא אפילו ב"ה אסרי. והא דתניא לא יסכור אדם חפץ לנכרי ולא ילונו ולא ישאילנו כו', קיי"ל כר' עקיבא דאמר בדי שיצא מפתח ביתו, כר' יוסי דאמר הן הן דברי ר"ע הן הן דברי בית הלל. וכן נבי חמץ איקימנא בפסחים (נא.) כל שעה שמותר לאכול כהן תרומה מותר למכור ישראל חמץ לגוי והיא שעה חמישית, כרבן גמליאל דאמר תולין נאכלין כל אדבע ותרומה כל חמש.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com